

**DĒL SITUACIJOS PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĒS ADMINISTRACIJOS VAIKO
TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOJE IR PAPILDOMOS INFORMACIJOS APIE VAIKŲ
V.G., R.G. IR G.G. GYVENIMO SĄLYGAS**

2006 m. gegužės 9 d

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, reaguodama į diskusijas visuomenės informavimo priemonėse dėl Prienų rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos tarnybos (toliau – VTAT) kompetencijos ir veiksmų, atstovaujant nepilnamečių V.G., R.G. ir G.G. interesams 1998-2002 metais, ir siekdama tinkamai įvertinti susidariusią situaciją, **2006 m. balandžio 21 d.** lankėsi Prienų VTAT ir Prienų savivaldybės Jiezno seniūnijoje, o **2006 m. gegužės 9 d.** siekdami papildomai patikslinti V.G., R.G. ir G.G. gyvenimo sąlygas bei įvertinti savivaldybės institucijų, atsakingų už vaikų teisių apsaugą, veiksmus, specialistai pakartotinai lankėsi Prienų rajono savivaldybėje, bendravo su seniūnijos socialine darbuotoja, mokyklos socialine pedagoge, R.G. auklėtoja, V.G., R.G. ir G.G. jų dabartinėje gyvenamoje vietoje, vaikų tėvu M.G., kaimynais.

VTAT G. šeima buvo žinoma nuo 1998 m. kaip daugiavaikė. Specialistai kartu su seniūnijos socialine darbuotoja šioje šeimoje laikotarpiu nuo 1998 iki 2006 metų lankėsi iš viso 3 kartus (1998-01-28, 2001-09-11, 2002-02-13). Lankantis šeimoje 1998 m. užfiksuota, kad „šeimos buities sąlygos normalios, vaikai prižiūrimi“. 2001 m. surašytame buities sąlygų patikrinimo akte konstatuojama, kad namuose trūksta tvarkos ir numatoma „pagal galimybes dažniau lankytis šeimoje, įpareigoti seniūnijos socialinius darbuotojus nuolat domėtis šia šeima“. Šio akto kopija nusiųsta seniūnijos socialiniams darbuotojams. 2002 m. buities sąlygų patikrinimo akte minima, kad vaikų tėvai konfliktuoja, motina išėjusi pas sugyventinį, piktnaudžiauja alkoholiu, neskiria dėmesio vaikams. Lankymosi metu taip pat užfiksuota, kad vaikus prižiūri ir jais rūpinasi tėvas. Daugiau VTAT nėra jokių dokumentų apie situaciją šeimoje. Taip pat nėra jokių pranešimų iš mokyklos, seniūnijos, kitų institucijų apie tai, kad šeimai reikėtų kokios nors pagalbos ar paramos.

Tarnybos specialistai, siekdami visiško objektyvumo ir nešališkumo, lankėsi Jiezno seniūnijoje, kurioje gyveno minėta šeima. Seniūnijoje G. šeima taip pat nebuvo priskiriama socialinės rizikos šeimų grupei, niekada nebuvo iškilęs klausimas dėl tėvų valdžios apribojimo ar vaikų paėmimo iš šeimos. Darbuotojos teigimu, 2002 metais, pašlijus tėvų tarpusavio santykiams, vyriausiajai dukrai buvo pasiūlyta kurį laiką pagyventi vaikų globos namuose, tačiau mergaitė griežtai atsisakiusi. Pokalbio su socialine darbuotoja metu paaiškėjo, kad V.G. apie 2004 m. buvo atėjusi į seniūniją, guodėsi, kad motina negyvena kartu, vaikai konfliktuoja su tėvu, prašė nustatyti jai ir seseriai su broliu globą. Socialinės darbuotojos teigimu, V.G. buvo

patarta kreiptis į Prienų VTAT. Seniūnijoje nėra atskiros šios šeimos bylos ir bendrame seniūnijos lankomų šeimų segtuve yra įsegti tik trys dokumentai

R.G. charakterizuojama kaip ypatingai savarankiška mergina, paskutiniaisiais metais tarsį tapusi vyresnės sesės ir jaunesniojo brolio motina. Tai jos iniciatyva visi trys G. vaikai beveik prieš du metus išėjo iš tėvo namų ir apsigyveno vienkiemyje atskirai. R.G. paaiškino, kad jiems pabodę girtu tėvo priekaištai ir nuolatinis reikalavimas dirbti ūkyje. Ji taip pat teigė, kad visi vaikai nuolat konfliktuodavo su agresyvia tėvo sugyventine, kuri sirgo psichine liga.

Apie tai, kad V.G., R.G. ir G.G. gyvena be tėvų, žinojo ir seniūnijos socialinė darbuotoja, ir mokyklos socialinė pedagogė ir mokytojai, tačiau niekas net nebandė aiškintis viso to priežasčių, nepranešė apie situaciją Vaiko teisių apsaugos tarnybai. Seniūnijos socialinė darbuotoja, atsakinga už darbą su rizikos šeimomis ir jose augančiais vaikais, nė karto neapsilankė vaikų gyvenamoje vietoje. Paklausta, kodėl taip elgėsi, moteris paaiškino, kad manė, jog vaikai gerai gyvena ir nėra reikalo kištis į jų reikalus. Socialinė darbuotoja pabrėžė, kad net gyvendami skyrium nuo tėvų, vaikai turėjo automobilį ir į mokyklą atvažiuodavo patys jį vairuodami. Ji pripažįsta niekada nesidomėjusi, iš kokių lėšų automobilis išlaikomas, niekam nepranešusi, kad nepilnamečiai vairuoja ir t.t. Nors iš socialinės darbuotojos pasakojimo tapo aišku, kad anksčiau G. šeimoje yra lankiusis policija, tačiau vaikams apsigyvenus atskirai, pareigūnai jais niekada nesidomėjo.

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos specialistai lankėsi V.G., R.G. ir G.G. gyvenamoje vietoje. Brolis ir seserys gyvena vienkiemyje, pažįstamų žmonių namuose. Nuomos mokesčio nemoka, šeima juos įleido, kad prižiūrėtų seną ir apleistą trobą. Name yra priemenė, du kambariai ir virtuvė. Namuose labai skurdu, yra tik senos lovos, stalas, indauja. R.G. paaiškino, kad patalus ir patalynę davę šeimaininkai, kai ką jie patys nusipirkę padėvėtų rūbų turguje. Jaunuoliai visą žiemą krosnį kūreno malkomis, kurių čia pat pasirūpinę miške.

R.G. paaiškino, kad nemėgsta prašyti pagalbos. Prieš metus, kai pati tapo pilnamete, jos teigimu, buvo nuėjusi į seniūniją ir teiravosi, ar galėtų globoti nepilnametį brolių. Seniūnijos socialinė darbuotoja jai patarė kreiptis į Vaiko teisių apsaugos tarnybą. Tarnybos specialistai atsisakė nustatyti globą, nes neturėję tam pagrindo ir duomenų, kuriais galėtų remtis. R.G. buvo patarta pačiai kreiptis į teismą dėl tėvų valdžios apribojimo tėvams ir prašyti, kad būtų paskirta brolio globėja. Mergina teigė, kad dėl pinigų stokos to nepadariusi.

Visus tuos metus V.G., R.G. ir G. G. gyvenę iš pinigų, kuriuos patys užsidirbdavę. Tačiau po Naujųjų metų jiems pritrūkę pinigų ir jaunuoliai nusprendė ieškoti pagalbos. Tuomet R.G., seniūnijos socialinei darbuotojai patarus, kreipėsi pagalbos į LTV laidą „Bėdų turgus“. Po „Bėdų turgaus“ laidos, kaip teigia jaunuoliai, pinigų jiems užtenka, nes gauna po 500 litų kas mėnesį. V.G. Kūno kultūros akademija atleido nuo mokesčio už mokslą. Savivaldybė R.G.

vardu išmokėjo 1500 litų pašalpą, pažadėjo skirti socialinį būstą. Merginos teigimu, šį klausimą savivaldybėje turėtų svarstyti gegužės 19 d.

Kartu su seniūnijos socialine darbuotoja lankytasi M.G. namuose. Čia antisanitarinės sąlygos, baldai sulūžę, visur tvyro dūmų kvapas. Vyriškis paaiškino, kad jam sunku vienam tvarkytis, prižiūrėti namų ūkį ir gyvulius, nes pastaruoju metu pašlijo sveikata. Vyriškis neigia skriaudęs vaikus.

IŠVADOS:

1. **Socialinė darbuotoja G. šeimos neidentifikavo kaip socialinės rizikos šeimos.** Ji nesugebėjo laiku ir tinkamai įvertinti situacijos G. šeimoje, nenustatė joje esančių problemų ir paslaugų poreikio. Apie blogėjančią situaciją šeimoje neinformavo Vaiko teisių apsaugos tarnybos.

2. **Mokyklos socialinė pedagogė, klasės auklėtoja ir seniūnijos socialinės darbuotoja nebendradarbiavo, spręsdami V.G., R.G. ir G.G. teisių apsaugos ir gerovės klausimus.** Nė vienas iš specialistų nepateikė informacijos apie situaciją Vaiko teisių apsaugos tarnybai.

3. **Nei VTAT, nei Prienų rajono Jiezo seniūnijoje nėra dokumentų, įrodančių, kad seniūnijos socialiniai darbuotojai, mokyklos pedagogai, policijos komisariato pareigūnai, medikai** ar kiti su vaiko teisių apsauga susiję specialistai būtų kreipęsi į VTAT ir pranešę apie šeimoje pažeidžiamas nepilnamečių V.G., R.G. ir G.G. teises ar apie tai, kad dėl socialinės rizikos, smurto ar kitų priežasčių šiems vaikams reikalinga globa.

4. **Savivaldybėje nėra apibrėžtos įvairių institucijų, atsakingų už vaiko teisių apsaugą, bendradarbiavimo tvarkos.** Atskirų sričių specialistai nevykdo pareiginiuose nuostatuose suformuluotų nuostatų dėl informacijos teikimo Vaiko teisių apsaugos tarnybai apie pagalbos reikalingus ar be tėvų globos likusius vaikus.

5. **Seniūnijos socialinei darbuotojai trūksta kompetencijos socialinio darbo su socialinės rizikos šeimomis klausimais.**
